

Fästingburen hjärninflammation - TBE

Anmälningspliktig sjukdom Smittskyddsläkarnas smittskyddsblad

Laboratoriediagnostik

Fästingburen hjärninflammation (Tick-borne Encephalitis, TBE) orsakas av TBE-virus. Diagnosen ställs genom påvisning av TBE-virus IgM i blod. Påvisande av TBE-virus IgG tyder på genomgången infektion eller tidigare vaccination. Observera att den serologiska bilden är annorlunda vid TBE-infektion hos tidigare vaccinerad patient, då patienten har TBE-virus IgG redan vid diagnos och TBE-virus IgM-svaret är fördröjt. Ofta krävs då flera prover med minst 2 veckors intervall. Intratekala TBE-virusantikroppar används inte i rutindiagnostik men kan vara av värde vid utredning hos TBE-vaccinerad patient. Ett observandum är att serologisk diagnostik är svårare vid kraftig immunsuppression.

Smittvägar

TBE-virus sprids från infekterade fästingar. Fästingens tidiga utvecklingsstadier, nymf och larv, är mycket små och kan ha missats av patienten. TBE-virus kan också spridas via opastöriserad mjölk från infekterade djur. Den smittvägen förekommer framförallt i Centraleuropa.

Inkubationstid

Inkubationstiden är vanligen ca en vecka men kan vara mellan 4-28 dagar. I typiska fall hos vuxna ses ett bifasiskt förlopp med några dagars lindriga symtom och eventuellt feber, följt av meningoencefalit efter ett symtomfritt intervall på ca en vecka (1-21 dagar).

Immunitet

Genomgången sjukdom ger livslång immunitet och patienten behöver inte vaccineras.

Smittspårning/åtgärder

Frågor till patienten (Svaren ska anges i smittskyddsanmälan):

- Trolig smittort (så exakt angiven som möjligt)?
- Utlandsresa i TBE-endemiskt område?
- Tidigare vaccinationer? Antal doser och årtal?

Anmälan

Alla fall ska senast dagen efter diagnos anmälas till smittskyddsläkaren, enklast via www.sminet.se.

Kriterier för klinisk anmälan enligt smittskyddslagen

Misstänkt fall Epidemiologiskt samband
+ klinisk bild förenlig med diagnosen
+ pleocytos i likvor *eller* neurologiska symtom förenliga med encefalit,
även i frånvaro av pleocytos
+ påvisande av TBE-specifika IgM-antikroppar i serum

Bekräftat fall Ett laboratorieverifierat fall

Laboratoriekriterier för diagnos

Minst ett av följande fynd:

- Påvisande av TBE-specifika IgM- och IgG-antikroppar i serum
- Isolering av TBE-virus i likvor (eller post mortem i hjärnmaterial)
- Påvisande av TBE-virusnukleinsyra i likvor (eller post mortem i hjärnmaterial)
- Isolering av TBE-virus i serum
- Påvisande av TBE-virusnukleinsyra i serum
- Påvisande av TBE-specifika IgM-antikroppar i likvor
- Påvisande av serokonversion eller signifikant titerstegring av TBE-specifika antikroppar i parade sera.